

Rom

Chapter 9

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

- 1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ. οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυροῦσης μοι
Kayektènan kula-matur ing Sang-Kristus. mboten goroh, nyeksèni-sesarengan kula
[G0225](#) [G3004](#) [G1722](#) [G5547](#) [G3756](#) [G5574](#) [G4828](#) [G1473](#)
- τῆς συνειδήσεώς μου, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,
kang nurani kula, ing Roh Suci,
[G3588](#) [G4893](#) [G1473](#) [G1722](#) [G4151](#) [G0040](#)

Kandhaku iki temen-temen ana ing Sang Kristus, aku ora goroh. Sabab osiking atiku melu neksemi marga dening Sang Roh Suci,

- 2 ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῆ
bilih kasusahan kula wonten ageng, lan tanpa-kendhat penandhang ing-kang
[G3754](#) [G3077](#) [G1473](#) [G1510](#) [G3173](#) [G2532](#) [G0088](#) [G3601](#) [G3588](#)
- καρδία μου,
manah kula,
[G2588](#) [G1473](#)

manawa aku nandhang prihatin banget, lan tansah sedhih.

- 3 ἡὺχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς, ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ
kula-nyuwun amargi kecungkup dados piyambak, kula saking kang Sang-Kristus
[G2172](#) [G1063](#) [G0331](#) [G1510](#) [G0846](#) [G1473](#) [G0575](#) [G3588](#) [G5547](#)
- ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου, κατὰ σάρκα;
kanggé kang sedhèrèk kula, kang sanak-kadang kula, miturut daging;
[G5228](#) [G3588](#) [G0080](#) [G1473](#) [G3588](#) [G4773](#) [G1473](#) [G2596](#) [G4561](#)

Awit aku iki iya saguh kena ing ipat-ipat, sarta kapegat saka Sang Kristus marga saka para sadulurku, golonganing bangsaku mungguhing daging.

- 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία, καὶ ἡ
ingkang-punika inggih tiyang-Israèl, ingkang kang pangangkatan-putra, lan kang
[G3748](#) [G1510](#) [G2475](#) [G3739](#) [G3588](#) [G5206](#) [G2532](#) [G3588](#)
- δόξα, καὶ αἱ διαθήκαι, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ
kamulyan, lan kang perjanjian-prejanjian, lan kang angger-angger, lan kang
[G1391](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1242](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3548](#) [G2532](#) [G3588](#)
- λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι;
pangibadah, lan kang janji-janji;
[G2999](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1860](#)

Sabab iku kabeh padha wong Israel kang wus kaangkat dadi putra lan wis kaparingan kamulyan tuwin prajanjian-prajanjian sarta angger-anggering Toret, apadene sarengat lan prasetya-prasetya.

5 ὧν οἱ πατέρες; καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ
 ingkang kang para-rama; lan saking pundi kang Sang-Kristus, kang miturut
[G3739](#) [G3588](#) [G3962](#) [G2532](#) [G1537](#) [G3739](#) [G3588](#) [G5547](#) [G3588](#) [G2596](#)

σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων Θεὸς, εὐλογητὸς εἰς τοὺς
 daging, kang gesang ing-ninggil sedaya Gusti-Allah, pinuji kanggé kang
[G4561](#) [G3588](#) [G1510](#) [G1909](#) [G3956](#) [G2316](#) [G2128](#) [G1519](#) [G3588](#)

αἰῶνας! ἀμήν.
 salami-laminipun! amin.
[G0165](#) [G0281](#)

Kang padha dadi tedhak turune para rama leluhur, kang nurunake Sang Kristus mungguh ing daging, kang nngungkuli samubarang kabeh. Panjenengane iku Gusti Allah kang kudu pinuji-puji ing salawas-lawase. Amin.

6 Οὐχ οἶον δέ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
 Mboten kados nanging, bilih sampun-dhawah kang pangandika kang Gusti-Allah.
[G3756](#) [G3634](#) [G1161](#) [G3754](#) [G1601](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3588](#) [G2316](#)

οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ.
 mboten amargi sedaya kang saking Israèl, punika Israèl.
[G3756](#) [G1063](#) [G3956](#) [G3588](#) [G1537](#) [G2474](#) [G3778](#) [G2474](#)

Ewadene pangandikane Gusti Allah iku mokal yen wurunga. Awit ora saben trahe Israel iku wong Israel,

7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ. πάντες τέκνα; ἀλλ', Ἐν Ἰσαὰκ
 ugi-mboten bilih inggih wiji Abraham. sedaya putra; nanging, Ing Iskak
[G3761](#) [G3754](#) [G1510](#) [G4690](#) [G0011](#) [G3956](#) [G5043](#) [G0235](#) [G1722](#) [G2464](#)

κληθήσεται σοι σπέρμα.
 badhé-kasebat panjenengan wiji.
[G2564](#) [G4771](#) [G4690](#)

Ian iya ora kabeh kang kagolong turune Rama Abraham iku tedhake Rama Abraham, nanging: "Kang asale saka Iskak iku kang bakal kasebut turunira."

8 τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ
 punika tegesipun, mboten kang putra kang daging, punika putra kang
[G3778](#) [G1510](#) [G3756](#) [G3588](#) [G5043](#) [G3588](#) [G4561](#) [G3778](#) [G5043](#) [G3588](#)

Θεοῦ; ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα.
 Gusti-Allah; nanging kang putra kang janji kaétang kanggé wiji.
[G2316](#) [G0235](#) [G3588](#) [G5043](#) [G3588](#) [G1860](#) [G3049](#) [G1519](#) [G4690](#)

Tegese: Dudu para anak kang miturut ing daging kang dadi para putrane Gusti Allah, nanging para anak prasetyan kang kaetang dadi turun kang sah.

9 ἐπαγγελίας γὰρ, ὁ λόγος οὗτος: Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον,
 janji amargi, kang pangandika punika: Miturut kang wekdal punika,
[G1860](#) [G1063](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3778](#) [G2596](#) [G3588](#) [G2540](#) [G3778](#)

ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός.
 Kula-badhé-rawuh, lan badhé-wonten kang Sara putra-kakung.
[G2064](#) [G2532](#) [G1510](#) [G3588](#) [G4564](#) [G5207](#)

Sabab pangandika iku isi prasetya mangkene: "Ing watara pendhak mangsa iki Ingsun bakal rawuh, sarta Sarah bakal duwe anak lanang."

10 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς κοίτην,
 mboten namung nanging, nanging ugi Ribkah, saking satunggal patilèman,
[G3756](#) [G3440](#) [G1161](#) [G0235](#) [G2532](#) [G4479](#) [G1537](#) [G1520](#) [G2845](#)

ἔχουσα Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν,
 gadhah Iskak kang rama kita,
[G2192](#) [G2464](#) [G3588](#) [G3962](#) [G1473](#)

Malah ora ngamungake iku bae. Luwih cetha maneh Ibu Ribkah kang mboten kembar saka priya siji, yaiku Rama Iskak, rama leluhur kita.

11 μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον,
 dèrèng amargi lair, utawi nindakaken punapa saé utawi awon,
[G3380](#) [G1063](#) [G1080](#) [G3366](#) [G4238](#) [G5100](#) [G0018](#) [G2228](#) [G5337](#)

ἵνα ἢ, κατ' ἐκλογὴν, πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένη,
 supados kang, miturut pepilihan, karsa kang Gusti-Allah tetep,
[G2443](#) [G3588](#) [G2596](#) [G1589](#) [G4286](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3306](#)

Sabab nalika bayi-bayi mau durung padha lair, lan durung nglakoni panggawe becik utawa ala, -- supaya rancangane Gusti Allah bab pamilihe tetepa, ora adhedhasar ayahan nanging adhedhasar timbalane, --

12 οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη
 mboten saking pandamel, nanging saking kang ingkang-nimbali, dipun-ngandikakaken
[G3756](#) [G1537](#) [G2041](#) [G0235](#) [G1537](#) [G3588](#) [G2564](#) [G2046](#)

αὐτῇ ὅτι, Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.
 piyambakipun bilih, Kang langkung-ageng badhé-ngabdhi kang langkung-alit.
[G0846](#) [G3754](#) [G3588](#) [G3173](#) [G1398](#) [G3588](#) [G1640](#)

dipangandikakake marang Ribkah, mangkene: "Sing tuwa bakal ngawula marang sing enom,"

13 καθὼς γέγραπται, Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα.
 kados kaserat, Kang Yakub Kula-tresnani, kang nanging Ésau Kula-sengiti.
[G2531](#) [G1125](#) [G3588](#) [G2384](#) [G0025](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2269](#) [G3404](#)

iya kaya kang katulisan, wiraose: "Yakub Sunkasihi, nanging Esau Sunsengiti."

14 Τί οὖν ἐροῦμεν? μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ? μὴ
 Punapa mila kita-matur? punapa mboten-adil wonten kang Gusti-Allah? sampun
[G5101](#) [G3767](#) [G2046](#) [G3361](#) [G0093](#) [G3844](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3361](#)

γένοιτο!
 kadadosan!
[G1096](#)

Yen mangkono, apa kang bakal kita gunem? Apa Gusti Allah ora adil? Mokal!

15 τῷ Μωϋσεῖ γὰρ λέγει, Ἐλεῆσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ
 kang Musa amargi ngandika, Kula-badhé-melasi sinten kémawon Kula-melasi, lan
[G3588](#) [G3475](#) [G1063](#) [G3004](#) [G1653](#) [G3739](#) [G0302](#) [G1653](#) [G2532](#)

οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτίρω.
 Kula-badhé-welas-asih sinten kémawon Kula-welas-asih.
[G3627](#) [G3739](#) [G0302](#) [G3627](#)

Sabab Panjenengane wus ngandika marang Nabi Musa, mangkene: "Ingsun bakal melasi marang sapa bae kang Sunkarsakake Sunwelasi, sarta Ingsun bakal paring sih-kamirahan marang sapa bae kang Sunkarsakake Sunparingi sih-kamirahan."

- 16 ἄρα οὖν, οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
 mila dados, mboten kang ingkang-ngersakaken, ugi-mboten kang ingkang-mlayu,
[G0686](#) [G3767](#) [G3756](#) [G3588](#) [G2309](#) [G3761](#) [G3588](#) [G5143](#)
- ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος Θεοῦ.
 nanging kang ingkang-melasi Gusti-Allah.
[G0235](#) [G3588](#) [G1653](#) [G2316](#)

Dadi bab iku ora gumantung marang kareping wong utawa reka-dayaning wong, nanging gumantung marang sih-kamirahane Gusti Allah.

- 17 λέγει γὰρ ἡ γραφή τῷ Φαραῶ, ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο
 ngandika amargi kang Kitab-Suci kang Firaun, bilih Kanggé piyambak punika
[G3004](#) [G1063](#) [G3588](#) [G1124](#) [G3588](#) [G5328](#) [G3754](#) [G1519](#) [G0846](#) [G3778](#)
- ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν
 Kula-wungu panjenengan, supados Kula-nedahaken ing panjenengan kang panguwaos
[G1825](#) [G4771](#) [G3704](#) [G1731](#) [G1722](#) [G4771](#) [G3588](#) [G1411](#)
- μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου, ἐν πάσῃ τῇ γῆ.
 Kula, lan supados kawartakaken kang asma Kula, ing sedaya kang bumi.
[G1473](#) [G2532](#) [G3704](#) [G1229](#) [G3588](#) [G3686](#) [G1473](#) [G1722](#) [G3956](#) [G3588](#) [G1093](#)

Marga ing Kitab Suci ana pangandika marang Sang Prabu Pringon, mangkene: “Yaiku sababe anggoningSun ngadegake sira, yaiku supaya Ingsun bisa ngatingalake panguwaosingSun ana ing sira, sarta AsmaningSun supaya kasuwurna ing salumahing bumi.”

- 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ, ὃν δὲ
 mila dados sinten Panjenenganipun-ngersakaken, Panjenenganipun-melasi, sinten nanging
[G0686](#) [G3767](#) [G3739](#) [G2309](#) [G1653](#) [G3739](#) [G1161](#)
- θέλει, σκληρύνει.
 Panjenenganipun-ngersakaken, Panjenenganipun-ngatosaken.
[G2309](#) [G4645](#)

Dadi Panjenengane maringi sih-piwelas marang sapa bae kang dikarsakake, lan Panjenengane mangkotake marang sapa bae kang dikarsakake.

- 19 Ἐρεῖς μοι οὖν, τί <οὖν> ἔτι
 Panjenengan-badhé-matur kula mila, Kenging-punapa mila taksih
[G2046](#) [G1473](#) [G3767](#) [G5101](#) [G3767](#) [G2089](#)
- μέμφεται? τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ, τίς
 Panjenenganipun-nyalahaken? kang amargi karsa Panjenenganipun, sinten
[G3201](#) [G3588](#) [G1063](#) [G1013](#) [G0846](#) [G5101](#)
- ἀνθέστηκεν?
 saged-nglawan?
[G0436](#)

Saiki kowe arep padha tutur marang aku: “Yen mangkono, apa maneh kang kaanggep luput dening Panjenengane? Sabab sapa kang bisa nglawan karsane?”

- 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος
 dhuh manungsa, saleresipun, panjenengan sinten ingkang kang wantun-wangsulan
[G5599](#) [G0444](#) [G3304](#) [G4771](#) [G5101](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0470](#)
- τῷ Θεῷ? μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα, τῷ πλάσαντι,
 kang Gusti-Allah? punapa badhé-matur kang peranggih, kang ingkang-ndamel,
[G3588](#) [G2316](#) [G3361](#) [G2046](#) [G3588](#) [G4110](#) [G3588](#) [G4111](#)
- Τί με ἐποίησας οὕτως?
 Kenging-punapa kula Panjenengan-damel mekaten?
[G5101](#) [G1473](#) [G4160](#) [G3779](#)

Nanging, heh manungsa, kowe iku sapa ta, dene kok madoni marang Gusti Allah? Apa iya bisa, ta, barang gegawean calathu marang kang gawe mangkene: "Yagene dene anggonmu gawe aku kok kaya mangkene?"

- 21 ἦ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ
 punapa mboten gadhah wewenang kang tukang-klenthik kang lempung, saking kang
[G2228](#) [G3756](#) [G2192](#) [G1849](#) [G3588](#) [G2763](#) [G3588](#) [G4081](#) [G1537](#) [G3588](#)
- αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὁ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὁ
 sami adonan ndamel satunggal inggih kanggé pakurmatan barang, satunggal
[G0846](#) [G5445](#) [G4160](#) [G3739](#) [G3303](#) [G1519](#) [G5092](#) [G4632](#) [G3739](#)
- δὲ εἰς ἀτιμίαν?
 nanging kanggé mboten-pakurmatan?
[G1161](#) [G1519](#) [G0819](#)

Apa kundhi iku ora duwe wewenang tumrap lempunge; prongkolan kang padha, salong kagawe barang kang mulya, salong kagawe barang liyane kang lumrah?

- 22 εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, καὶ
 menawi nanging ngersakaken kang Gusti-Allah nedahaken kang duka, lan
[G1487](#) [G1161](#) [G2309](#) [G3588](#) [G2316](#) [G1731](#) [G3588](#) [G3709](#) [G2532](#)
- γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ, ἦνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ,
 ngandharaken kang panguwaosipun Panjenenganipun, nandhang ing kathah kasabaran,
[G1107](#) [G3588](#) [G1415](#) [G0846](#) [G5342](#) [G1722](#) [G4183](#) [G3115](#)
- σκεύη ὀργῆς, κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν;
 barang-barang duka, sampun-kacawisaken kanggé karisakan;
[G4632](#) [G3709](#) [G2675](#) [G1519](#) [G0684](#)

Lan kapriye saupama kagem ngatingalake bebendu lan nedahake panguwaose, Gusti Allah paring kasabaran kang gedhe marang para kang minangka wadhahing bebendu, kang wus kacadhangake marang karusakan,

- 23 καὶ ἵνα γνωρίση τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ,
 lan supados ngandharaken kang kasugihan kang kamulyan Panjenenganipun,
[G2532](#) [G2443](#) [G1107](#) [G3588](#) [G4149](#) [G3588](#) [G1391](#) [G0846](#)
- ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν,
 ing-nginggil barang-barang kawelasan, ingkang sampun-kacawisaken kanggé kamulyan,
[G1909](#) [G4632](#) [G1656](#) [G3739](#) [G4282](#) [G1519](#) [G1391](#)

mangka iku malah kagem ngatingalake anggone sugih kamulyan marang para kang minangka wadhahing sih-piwelase, kang wis cinadhangake marang kamulyan?

- 24 οὐς καὶ ἐκάλεσεν, ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων,
 ingkang ugi Panjenenganipun-timbali, kita mboten namung saking tiyang-Yahudi,
[G3739](#) [G2532](#) [G2564](#) [G1473](#) [G3756](#) [G3440](#) [G1537](#) [G2453](#)
- ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν?
 nanging ugi saking bangsa-bangsa?
[G0235](#) [G2532](#) [G1537](#) [G1484](#)

Yaiku kita kang wus padha katimbalan, ora mung saka ing antarane wong Yahudi bae, nanging uga saka ing antarane bangsa-bangsa liya,

- 25 ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου,
kados ugi ing kang Hoséa ngandika, Kula-badhé-nimbali kang sanès umat Kula,
[G5613](#) [G2532](#) [G1722](#) [G3588](#) [G5617](#) [G3004](#) [G2564](#) [G3588](#) [G3756](#) [G2992](#) [G1473](#)
- λαόν μου; καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην.
umat Kula; lan kang mboten tresnanan, tresnanan.
[G2992](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3756](#) [G0025](#) [G0025](#)

kaya kang wus dipangandikakake uga ana ing kitabe Nabi Hosea, wiraose: “Kang dudu umatingSun bakal Sunsebut umatingSun, lan kang dudu kekasih, iku Sunsebut kekasih.”

- 26 καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὓ ἐρρέθη αὐτοῖς,
lan badhé-kadadosan, ing kang panggenan pundi dipun-ngandikakaken piyambakipun,
[G2532](#) [G1510](#) [G1722](#) [G3588](#) [G5117](#) [G3739](#) [G2046](#) [G0846](#)
- Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ
Sanès umat Kula panjenengan, ing-ngriku badhé-kasebat putra-putra Gusti-Allah
[G3756](#) [G2992](#) [G1473](#) [G4771](#) [G1563](#) [G2564](#) [G5207](#) [G2316](#)
- ζῶντος.
ingkang-gesang.
[G2198](#)

Lan ing panggonan kang wong-wonge dipangandikani: “Sira iku dudu umatingSun,” ing kono wong-wong mau bakal dipangandikani: “Para Putrane Gusti Allah kang sipat gesang.”

- 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ, Ἐὰν ἦ ὁ ἀριθμὸς
Yésaya nanging nguwuh kanggé kang Israèl, Sanadyan wonten kang cacahipun
[G2268](#) [G1161](#) [G2896](#) [G5228](#) [G3588](#) [G2474](#) [G1437](#) [G1510](#) [G3588](#) [G0706](#)
- τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς ἢ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα
kang putra-putra Israèl, kados kang wédhi kang seganten, kang turahipun
[G3588](#) [G5207](#) [G2474](#) [G5613](#) [G3588](#) [G0285](#) [G3588](#) [G2281](#) [G3588](#) [G5275](#)
- σωθήσεται.
badhé-kaslametaken.
[G4982](#)

Lan Nabi Yesaya nguwuh ing ngatase bangsa Israel, mangkene: “Sanadyan Banisrael iku cacahhe kaya wedhine sagara, nanging mung kekarene bae kang bakal piningan rahayu.

- 28 λόγον γὰρ, συντελῶν καὶ συντέμνων, ποιήσει Κύριος
pangandika amargi, ngrampungaken lan nyingkatakan, badhé-nindakaken Gusti
[G3056](#) [G1063](#) [G4931](#) [G2532](#) [G4932](#) [G4160](#) [G2962](#)
- ἐπὶ τῆς γῆς.
ing-nginggil kang bumi.
[G1909](#) [G3588](#) [G1093](#)

Sabab apa kang wus dipangandikakake, bakal tumuli katindakake dening Pangeran ana ing bumi, kalawan sampurna.”

- 29 καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας, Εἰ μὴ Κύριος Σαβαώθ
lan kados sampun-ngandikakaken Yésaya, Menawi mboten Gusti Sabaoth
[G2532](#) [G2531](#) [G4302](#) [G2268](#) [G1487](#) [G3361](#) [G2962](#) [G4519](#)
- ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἄν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς
ninggalaken kita wiji, kados Sodom kémawon kita-dados, lan kados
[G1459](#) [G1473](#) [G4690](#) [G5613](#) [G4670](#) [G0302](#) [G1096](#) [G2532](#) [G5613](#)
- Γόμορρα ἄν ὠμοιώθημεν.
Gomora kémawon kita-dipun-padosaken.
[G1116](#) [G0302](#) [G3666](#)

| Karodene kaya kang kawecakake dening Nabi Yesaya ing sadurunge mangkene: “Saupama Gusti Allah kang murbeng dumadi ora ngarekake turun marang kita, kita wus dadi kaya Sodom lan padha kaya Gomora.”

- 30 Τί οὖν ἐροῦμεν? ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην,
Punapa mila kita-matur? bilih bangsa-bangsa kang mboten nguber kabeneran,
[G5101](#) [G3767](#) [G2046](#) [G3754](#) [G1484](#) [G3588](#) [G3361](#) [G1377](#) [G1343](#)
- κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως;
pikantuk kabeneran, kabeneran nanging kang saking pracaya;
[G2638](#) [G1343](#) [G1343](#) [G1161](#) [G3588](#) [G1537](#) [G4102](#)

| Yen mangkono, apa kang bakal kita gunem? Iki: Bangsa-bangsa liya kang padha ora ngupaya kabeneran, wus padha oleh kabeneran, yaiku kabeneran kang awit saka pracaya.

- 31 Ἰσραὴλ δὲ, διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον οὐκ
Israël nanging, nguber angger-angger kabeneran, kanggé angger-angger mboten
[G2474](#) [G1161](#) [G1377](#) [G3551](#) [G1343](#) [G1519](#) [G3551](#) [G3756](#)
- ἔφθασεν.
dumugi.
[G5348](#)

| Nanging: Bangsa Israel sanadyan ngupaya angger-angger kang bakal nekakake kabeneran, ora nganti nyandhak marang angger-angger mau.

- 32 διὰ τί? ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων.
amargi punapa? amargi mboten saking pracaya, nanging kados saking pandamel.
[G1223](#) [G5101](#) [G3754](#) [G3756](#) [G1537](#) [G4102](#) [G0235](#) [G5613](#) [G1537](#) [G2041](#)
- προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,
kasandhung kang sela kang sandhungan,
[G4350](#) [G3588](#) [G3037](#) [G3588](#) [G4348](#)

| Yagene kok ora? Sabab bangsa Israel anggone ngupaya ora marga saka pracaya, nanging marga saka panggawe, marga padha kasandhung ing watu sesandhungan,

- 33 καθὼς γέγραπται, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ
kados kaserat, Lah Kula-masang ing Sion sela sandhungan, lan
[G2531](#) [G1125](#) [G3708](#) [G5087](#) [G1722](#) [G4622](#) [G3037](#) [G4348](#) [G2532](#)
- πέτραν σκανδάλου; καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ
karang sesandhungan; lan kang pracaya ing-nginggil Panjenenganipun, mboten
[G4073](#) [G4625](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4100](#) [G1909](#) [G0846](#) [G3756](#)
- καταισχυνθήσεται.
badhé-kawirangan.
[G2617](#)

| kaya kang katulisan, wiraose: “Lah ing Sion Sundokoki watu tetanggoran tuwin watu sesandhungan, lan: Sapa kang pracaya marang iku, ora bakal kawirangan.”